

تحلیل ساختاری مقالات مجلات منتشر شده در حوزه مدیریت دانش نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)

*عباس دولانی: استادیار علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
a.doulani@alzahra.ac.ir

نازایله خان اعلان: کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

معصومه کربلاآقایی کامران: دانشیار علم اطلاعات و دانش شناسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

چکیده

هدف: هدف پژوهش، تحلیل محتوایی و ساختاری مقالات منتشر شده حوزه مدیریت دانش نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام بود. **روش شناسی:** روش پژوهش، پیمایشی تحلیلی بود. جامعه آماری کلیه مقالات حوزه مدیریت دانش نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام بود. ابزار اندازه‌گیری، چک لیست است که بر اساس اهداف پژوهش تنظیم گردید. **یافته‌ها:** بر اساس نتایج بیشترین فراوانی مربوط به روش تحقیق همبستگی و کمترین آن مربوط به روش تحقیق تجربی و ترکیبی بود، همچنین بیشترین فراوانی روش تجزیه و تحلیل داده‌ها مربوط به روش توصیفی-استنباطی است. بیشترین فراوانی مربوط به مقالات پژوهشی و نوع مجلات مربوط به مجلات علمی پژوهشی بودند. بیشترین ابزار پژوهشی مورد استفاده نیز پرسشنامه بود. همکاری نویسندگان در داخل کشور بالاست و برعکس همکاری نویسندگان در سطح بین‌المللی بسیار ناچیز است. بین تعداد، رشته و نوع همکاری نویسندگان و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود داشت. **نتیجه‌گیری:** ایجاد زمینه‌های همکاری‌های بین نویسندگان مخصوصاً همکاری‌های بین‌المللی از ضروریات فرآیندهای تولیدات علمی است. بازنگری در پژوهش‌های حوزه مدیریت دانش با توجه به تکراری بودن روش‌های تحقیق و روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها را نیز باعث می‌شود، در اغلب مقالات پژوهشی لازم و ضروری است.

کلیدواژه‌ها: تحلیل ساختاری، مدیریت دانش، مقالات، همکاری‌های علمی، پایگاه استنادی .

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت کننده: حامی مالی نداشته است.

شیوه استناد به این مقاله

APA: Doulani, A., Khanoghan, N., & Karbala Aghaei Kamran, M., (2020). Content and Structural Analysis of Articles Published in Knowledge Management Indexed in I.S.C. Database. *Human Information Interaction*, 7(3);18-30. (Persian)

Vancouver: Doulani, A., Khanoghan, N., & Karbala Aghaei Kamran, M. Content and Structural Analysis of Articles Published in Knowledge Management Indexed in I.S.C. Database. *Human Information Interaction*. 2020;7(3):18-30. (Persian)

انتشار مجله تعامل انسان و اطلاعات با حمایت مالی دانشگاه قوارجمی انجام می‌شود .

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با **CC BY-NC-SA 3.0** صورت گرفته است.

Content and Structural Analysis of Articles Published in Knowledge Management Indexed in I.S.C. Database

***Abbas Doulani:** Assistance professor in Information science Department, School of education and psychology Colledge, Alzahra University, Tehran, Iran. (Corresponding author) a.doulani@alzahra.ac.ir

Nazeileh Khanoghlani: Information science Department, School of education and psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

Masoumeh Karbala Aghaei Kamran: Associative professor in Information science Department, School of education and psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

Received: 21/08/2020

Accepted: 08/10/2020

Abstract

Aim: The aim of this study is content and structural analysis of published articles in knowledge Management.

Methodology: The research method is analytical. The population encompassed all articles in the field of knowledge management indexed in the citation database of the Islamic world. Measurement tool is a checklist constructed based on research objectives.

Finding: Finding indicate that the utmost frequency is related to correlation research and the minimum is experimental and combined research method. Also the maximum data analysis methods is descriptive-deductive and the least of that is another methods. Most related to type of articles associated to research articles and journals. The most used research tool is the questionnaire. Co-authorship within the country is high. In contrast, it is insignificant at the international level. There is a meaningful relationship between the number, field and type of collaborations of authors and research methods used.

Conclusion: Instigating collaboration between authors, especially international teamwork is the requirements of scientific production processes. Revising knowledge management researches is necessary due to the recurrence of research methods that similarly cause data analysis methods repetition in most research articles.

Keywords: Structural Analysis, Knowledge Management, Articles, Scientific Collaborations, Citation Database.

Conflicts of Interest: None

Funding: None.

How to cite this article

APA: Doulani, A., Khanoghlani, N., & Karbala Aghaei Kamran, M., (2020). Content and Structural Analysis of Articles Published in Knowledge Management Indexed in I.S.C. Database. *Human Information Interaction*, 7(3);18-30. (Persian)

Vancouver: Doulani, A., Khanoghlani, N., & Karbala Aghaei Kamran, M. Content and Structural Analysis of Articles Published in Knowledge Management Indexed in I.S.C. Database. *Human Information Interaction*. 2020;7(3):18-30. (Persian)

مقدمه

مجلات به عنوان بستر ارائه اطلاعات و دانش تخصصی در حوزه‌های گوناگون علمی، از نقش مؤثری در معرفی آخرین یافته‌های پژوهش‌ها و پیشرفت‌های صورت گرفته و ارائه‌ی راهکارهای احتمالی و روشن کردن زوایای تخصصی برخوردار هستند. تحلیل محتوای مقالات مجلات از زوایای گوناگون، علاوه بر روشن نمودن خط سیر و سیاست کلی دست اندکاران مجله، ابزار مناسبی برای ارزیابی و تحلیل موضوع و سیر تحول آن است (حقانی و نژادمعصوم، ۱۳۸۶). مجلات علمی تخصصی، نشریات ادواری هستند که با فاصله زمانی منظم و در مدت نامعلوم منتشر شده‌اند و به ایفای دو کارکرد اجتماعی تولید علمی و ارتباط علمی می‌پردازند (زکی، ۱۳۸۷). از طرفی، نشریه‌های معتبر در رفع نیازهای پژوهشگران جایگاه خاصی دارند، چنانچه ۸۰ تا ۹۰ درصد از منابعی که برای پژوهش، مورد استفاده قرار می‌گیرند، نشریه‌های ادواری است (ایرامی، ۱۳۷۸). ارزش و اعتبار علمی نشریه‌ها، در زمان انتشار و نیز پس از گذشت زمان انکارناپذیر است. یکی از راه‌های شناخت نشریه‌های مذکور و به تبع آن مقالات، تحلیل محتوا و دسته‌بندی موضوعی مقاله‌ها و شناخت نوع مطالب منتشر شده در آن‌هاست. در روش تحلیل محتوا می‌توان ضمن به دست آوردن معیارهای کمی در مورد نویسندگان و مقالات آن‌ها، ابزارهای لازم برای مطالعه کمی و کیفی مجلات نیز فراهم کرد (ریاحی‌نیا و نوایی‌نژاد، ۱۳۹۰). بنابراین می‌توان بیان داشت تحلیل محتوا عبارت است از یک شیوه پژوهشی که برای تشریح عینی، سیستماتیک و کمی محتوای آشکار پیام‌های ارتباطی و برای توصیف طیف وسیعی از متون به کار می‌رود (ضیغمی و همکاران، ۱۳۸۷) و همچنین روشی است که در آن، پژوهشگران به آزمون دستاوردهای ارتباطات اجتماعی انسان‌ها که نوعاً از جنس اسناد و مدارک (مکتوب و غیرمکتوب) است، می‌پردازد. بدین ترتیب تحلیل محتوا هم روشی است برای تحلیل داده‌ها و هم روش مشاهده اسناد (صدیق سروسنایی، ۱۳۷۵).

در این میان یکی از موضوعات مهم که امروزه مورد توجه بسیاری از سازمان‌هاست مدیریت دانش است. دامنه، کاربرد و استفاده از آن گسترده شده و به عنوان حوزه‌ای میان رشته‌ای جای خود را در متون مدیریتی باز کرده است (محمدی‌استانی و همکاران، ۱۳۹۱). از سوی دیگر، مدیریت دانش در سازمان‌ها، عنصر اساسی در دستیابی و بقای مزیت رقابتی در سازمان است و مفهوم آن، گونه‌های متفاوتی از دانش جهت پشتیبانی راهبرد کلان سازمان، ارزیابی وضعیت کنونی مدیریت دانش، انتقال میانی دانش جاری در سازمان به پایگاه‌های جدید و قدرتمند دانش و جبران و اصلاح کمبودهای موجود در این حیطه را

شامل می‌شود (خرقانی، ۱۳۹۵). امروزه دانش و اطلاعات به عامل تعیین کننده‌ای در موفقیت و قدرت رقابت‌پذیری سازمان‌ها تبدیل شده است. با افزایش تأکید دولت بر ایجاد جامعه دانشی و اولویت حرکت به سمت اقتصادهای دانش محور در برنامه چهارم توسعه، مسئله مهمی که بوجود آمده درک این موضوع است که چگونه از دانش به عنوان یک منبع مهم مزیت رقابتی استفاده کنیم. همانطور که در سطور فوق بدان اشاره شد تا کنون پژوهشی در خصوص تحلیل محتوایی و ساختاری مقالات مدیریت دانش صورت نپذیرفته است لذا به ذکر تعدادی از پژوهش‌های مرتبط با محوریت تحلیل محتوا که رویکرد نسبتاً مشابهی با پژوهش حاضر دارند در سایر حوزه‌های علوم پرداخته می‌شود:

در پژوهشی که کبری تارم و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان پایش ساختاری مقالات مجلات حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی انجام دادند نتایج نشان دادند اغلب مقالات تألیفی هستند. روند همکاری بین نویسندگان در سطح بین‌المللی ناچیز است. به کارگیری روش‌های تحقیق کیفی در بین مقالات بسیار کم است. نویسندگان با مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد بیشترین فراوانی را در بین نویسندگان دارند. بین متغیرهای مقاطع تحصیلی، تعداد مؤلفان، مجلات و آمارهای به کار برده شده در مقالات رابطه معناداری وجود داشت. از لحاظ رشته تحصیلی نویسندگان نیز ۹۲/۶۸ درصد از نویسندگان مقالات، دارای رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی بودند و مابقی مربوط به رشته‌های دیگر می‌شد.

در پژوهشی که حسینی‌نسب و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان تحلیل موضوعی مقالات علمی و پژوهشی حوزه علوم قرآن؛ نشر یافته بین سال‌های ۱۳۸۶ - ۱۳۹۰ انجام دادند، نتایج نشان داد که از مجموع ۲۸۳ مقاله ارائه شده، ۲۸۲ عنوان مقاله تألیفی و یک عنوان مقاله ترجمه‌ای بوده است. همچنین ۵۳/۸ درصد مقالات توسط متخصصان با مدرک تحصیلی دکتری تألیف شده و بیشترین مشارکت از نظر رتبه علمی، مربوط به اعضای هیئت علمی استادیار بوده است و سهم مردان در تألیف مقالات حدود ۸۷/۷ درصد و سهم زنان حدود ۱۲/۳ درصد بوده است همچنین ۶۲/۷ درصد مقالات دارای یک نویسنده، ۳۳/۹ درصد مقالات توسط دو نویسنده و ۳/۴ درصد توسط سه نویسنده و بیشتر تألیف شده است.

قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه علمی پژوهشی پیابورد سلامت نشان دادند، مشارکت مردان در تألیف فعال‌تر از زنان بوده است. بیشتر نویسندگان در مرتبه کارشناسی ارشد قرار

رشته‌های تحصیلی مورد بررسی نیز با توجه به ماهیت تحقیقاتی متفاوت آنها، بر گرایش به روش‌های تحقیق به سمت و سوی مختلف، اثرگذار بودند.

مهرام و توانایی‌شاهروندی (۱۳۸۸) در پژوهش خود با عنوان "تحلیل محتوای مجله‌های علمی- پژوهشی روان‌شناختی ایران: موضوع و روشهای پژوهش" به تحلیل محتوای مقاله‌های علمی- پژوهشی در مجله‌های روان‌شناسی پرداختند. یافته‌ها نشان دادند بیشترین فراوانی‌های مشاهده شده مربوط به روش‌های همبستگی، علی- مقایسه‌ای، هنجاریابی، آزمایشی و شبه آزمایشی است. این در حالی است که هیچ مطالعه‌ای با رویکرد کیفی در مجله‌های مورد بررسی به چاپ نرسیده است. آذرانفر (۱۳۸۵) در پژوهشی به تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های رشته کنابرداری و اطلاع‌رسانی سال‌های ۱۳۷۳ تا ۱۳۸۲، موجود در پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران پرداخت. نتایج نشان داد که از ۲۴۰ عنوان پایان‌نامه که همگی در مقطع کارشناسی ارشد هستند، ۱۰۳ عنوان پایان‌نامه متعلق به فارغ‌التحصیلان زن و ۱۳۷ پایان‌نامه به فارغ‌التحصیلان مرد اختصاص دارد. روش پژوهشی مورد استفاده در پایان‌نامه‌ها، بیشتر روش پیمایشی و کمتر از همه، روش طراحی سیستم بوده است. در تحقیقی دیگر پورثانی و امین‌پور (۱۳۸۱) در تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته‌های علوم تغذیه و علوم بهداشتی در تغذیه اعلام داشتند: اختلاف موضوع‌ها از نظر آماری معنادار نیستند و تنوع موضوعی در رشته علوم تغذیه بیشتر بوده است. در هر دو رشته، روش توصیفی بیشتر از دیگر روش‌ها مورد استفاده قرار گرفته بود. شکفته (۱۳۷۷) در پایان‌نامه خود به تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های گیاهان دارویی ارائه شده به دانشکده‌های داروسازی و مقایسه نتایج حاصل از آن با اولویت‌های پژوهشی پرداخت. نتایج نشان داد اکثر پایان‌نامه‌ها از روش تجربی (۹۹ درصد) استفاده کرده‌اند همچنین بین نوع رشته و انتخاب روش تحقیق خاص (تجربی) رابطه معناداری وجود داشت.

از پژوهش‌های خارج کشور نیز می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: در سال ۲۰۱۶ لی^۱ مطالعه‌ای بر روی ۱۱۳ مقاله‌ای انجام داد که در یازده مجله‌ی مختلف به چاپ رسیده بود. مطالعه‌ی او در زمینه‌ی تحقیقات مسئولیت اجتماعی^۲ در ارتباط با بورس‌سپه‌ی تحصیلی بود. نتایج نشان دادند اکثر مطالعاتی که با روش نظری انجام شده است مورد پذیرش قرار نگرفته‌اند. نکته‌ی دیگر اینکه تحقیقات کمی و کیفی دارای نرخ فراوانی یکسانی بودند که از روش‌هایی مانند آنالیزهای میدانی، آزمایشات (تجربی)،

داشتند. ضریب همکاری نویسندگان ۷۲ درصد بوده است که میزان متوسط تعداد نویسنده به ازای هر مقاله ۴/۴۳ بود. مقالات اغلب با روش توصیفی انجام شده بود و در گردآوری داده‌ها، پرسشنامه بیش از سایر ابزارها استفاده شده بود.

عصاره و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان پژوهش‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی در ایران: تحلیل محتوا نشان دادند که روش‌های پژوهش سندی و پیمایشی به ترتیب ۴۲/۷۱ درصد و ۳۷/۶۳ درصد روش‌های غالب بکار رفته توسط پژوهشگران علم اطلاعات و دانش‌شناسی هستند. در حالی که روش‌های پژوهش طراحی سیستم و میدانی کم‌ترین میزان کاربرد را در میان پژوهشگران این حوزه داشته‌اند. همچنین تحلیل داده‌ها در حوزه‌ی ابزارهای گردآوری داده‌ها نشان داد که مشاهده اسنادی و پرسشنامه ابزارهای غالب گردآوری داده‌ها در میان پژوهشگران این حوزه بوده است با این تفاوت که در مجلات علمی- پژوهشی، روش پیمایشی اولویت اول و روش سندی اولویت دوم را دارد، و در گروه مجلات علمی- ترویجی، ترتیب اولویت‌ها برعکس بود.

ریاحی‌نیا و نوایی‌نژاد (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان تحلیل محتوایی و استنادی فصلنامه تحقیقات زنان به بررسی وضعیت مقالات منتشر شده در نشریه تحقیقات زنان از سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹ پرداخت. نتایج نشان داد که بیشترین روش استفاده شده، روش توصیفی و کمترین روش استفاده شده، روش تجربی بوده است. همچنین بین میزان مشارکت مردان نسبت به زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود نداشت.

در پژوهشی دیگر، قهنویه و همکاران (۱۳۹۰) در تحلیل محتوایی و استنادی مقالات چاپ شده در مجله علمی پژوهشی مدیریت اطلاعات سلامت به این نتیجه رسیدند که از ۵۳۱ نویسنده در ۱۷۵ مقاله، افراد با جنسیت مرد، رتبه استادیاری و وابستگی به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان دارای بیشترین فراوانی بودند. بیشتر مقالات از نوع توصیفی، بیشترین ابزار مورد استفاده پرسشنامه، بیشترین مقالات چاپ شده از نوع پژوهشی و بیشترین مطالعات حاصل طرح‌های تحقیقاتی مصوب بوده است.

دولانی (۱۳۸۸) در پژوهشی از نوع تحلیل محتوا با عنوان "روشهای تحقیق مورد استفاده در پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سالهای ۷۵ تا ۸۴" نشان داد که عامل جنسیت در انتخاب نوع روش تحقیق پایان‌نامه‌ها بی‌اثر بوده. مقطع تحصیلی (جز در دانشکده پرستاری و مامایی) عامل مؤثر در انتخاب روش تحقیق در دیگر دانشکده‌ها است. همچنین

² Corporate Social Responsibility

¹ Lee

پرسش اصلی: وضعیت مقالات حوزه مدیریت دانش از نظر محتوایی و ساختاری چگونه است؟

۱-۱ انواع روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش کدامند؟

۱-۲ انواع روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها در مقالات حوزه مدیریت دانش کدامند؟

۱-۳ وضعیت مقالات حوزه مدیریت دانش از لحاظ تعداد نویسندگان (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) و نوع مقالات (مروری، پژوهشی، کیفی و سایر)، تألیفی یا ترجمه‌ای و جنسیت چگونه است؟

۱-۴ رتبه‌بندی مجلات (علمی پژوهشی، علمی ترویجی و سایر) حوزه مدیریت دانش چگونه است؟

۱-۵ انواع ابزارهای پژوهش بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش چگونه است؟

۱-۶ وضعیت همکاری‌های علمی دانشگاهی صورت گرفته در مقالات حوزه مدیریت دانش چگونه است؟

۱-۷ وضعیت همکاری‌های علمی بین رشته‌ای صورت گرفته در مقالات حوزه مدیریت دانش چگونه است؟

فرضیات پژوهش

۱- بین متغیر جنسیت نویسندگان و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

۲- بین متغیر مقطع تحصیلی نویسندگان و انتخاب روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

۳- بین انواع مقالات حوزه مدیریت دانش از لحاظ تعداد نویسندگان (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) و روش‌های تحقیق بکار رفته، رابطه معناداری وجود دارد.

۴- بین انواع تحلیل‌های آماری بکار رفته (توصیفی، استنباطی، توصیفی-استنباطی، مروری و سایر) در مقالات حوزه مدیریت دانش و متغیر جنسیت تفاوت معناداری وجود دارد.

۵- بین انواع تحلیل‌های آماری بکار رفته (توصیفی، استنباطی، توصیفی-استنباطی، مروری و سایر) در مقالات حوزه مدیریت دانش و متغیر تعداد نویسندگان مقالات (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) رابطه معناداری وجود دارد.

۶- بین شغل نویسندگان (دانشجو، هیئت علمی، پژوهشگر و نامشخص) و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

نظرسنجی (توصیفی) و مطالعات موردی استفاده کرده بودند. کوفوگیاناکیس و سلاتر^۱ (۲۰۰۴) تحقیقی با عنوان "تحلیل محتوای تحقیقات کتابداری" انجام دادند. هدف این مطالعه تحلیل محتوای نشریات سال ۲۰۰۱ کتابداری و اطلاع‌رسانی بود. جامعه پژوهش شامل ۲۶۶۴ مقاله از ۱۰۷ نشریه کتابداری بود. نتایج نشان داد که ۳۰/۳ درصد مقالات پژوهشی بودند. در رده‌بندی موضوعی مقالات، هفت مقوله وجود داشت که بیشترین بسامد مربوط به بازیابی اطلاعات و کمترین موضوع حرفه کتابداری بود. با نگاهی به پیشینه‌های فوق مشخص می‌شود عوامل مهم و دخیل در انتخاب روش تحقیق می‌تواند شامل عواملی مانند رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، زمان، نوع استناد (کتاب، مجله، منابع پیوسته، و دیگر منابع غیرچاپی)، راحتی و سهل بودن روش تحقیق خاص و خط مشی انتشارات علمی در پذیرش مقاله است. از سوی دیگر در رشته‌های علوم انسانی بیشتر پژوهش‌ها از نوع کاربردی بود و کمتر از نوع بنیادی - کاربردی بود و در رشته‌های علوم پزشکی بیشتر گرایش به روش تجربی و بنیادی - کاربردی بود. همچنین تعداد نویسندگان از انفرادی به سوی همکاری با یکدیگر تبدیل شده بود.

حال به دلیل اهمیت مدیریت دانش که در سطوح فوق به آنها اشاره شد و پژوهش‌های فراوانی در این زمینه صورت گرفته و کتاب‌ها، نشریات و مقالات علمی و تخصصی متعددی نیز در این زمینه منتشر گردیده است، به نظر می‌رسد نیاز است که ارزیابی و نگرش کمی و تحلیلی در مورد وضعیت مقالات نشریات علمی در حوزه مدیریت دانش صورت پذیرد. لذا با توجه به مزیت‌هایی که در خصوص روش تحلیل محتوا بدان اشاره شد می‌توان بیان داشت تحلیل محتوا می‌تواند روشی مناسب برای ارزیابی مقالات حوزه مدیریت دانش باشد. همچنین یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌تواند تصویری روشن از فعالیت‌های انجام شده در حوزه مدیریت دانش را نشان دهد و شمای از وضعیت کنونی پژوهش‌های این حوزه و دورنمایی از آینده آن را ترسیم نماید. بنابراین در این پژوهش به تحلیل محتوایی و ساختاری مقالات منتشر شده در حوزه مدیریت دانش نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) پرداخته می‌شود. بر این اساس می‌توان سوالات و فرضیه‌های ذیل را برای رسیدن به این هدف متصور شد:

پژوهش حاضر دارای یک پرسش اصلی که خود به ۷ پرسش فرعی تقسیم می‌شود و ده فرضیه است.

¹ Koufogiannakis & Slater

۴۱۹ مقاله مورد بررسی قرار گرفت. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش حاضر چک لیست بود که بر اساس متغیرهای مورد بررسی در پژوهش تنظیم گردید. بدین ترتیب بندهایی برای اخذ اطلاعات ذیل پیش‌بینی شد: توزیع مؤلفان از لحاظ جنسیت، رتبه علمی، رشته تحصیلی، نوع مقالات از نظر تألیفی و ترجمه، همکاری نویسندگان، همچنین نوع آمارهای مورد استفاده و نوع روش تحقیق بکار رفته به تفکیک روش‌های تحقیق سه‌گانه (پیمایشی، تجربی و مروری). برای برآورد روایی چک لیست نظرات صاحب‌نظران استفاده شد. بدین ترتیب که چک لیست پژوهش به ۱۰ نفر از صاحب‌نظران ارسال گردید و نظرات آنان در چک لیست اعمال شد. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی) و برای تعیین معناداری تفاوت‌ها از آمار استنباطی، آزمون مجذور کای دو استفاده شد. بدین منظور، داده‌ها با کمک نرم افزار SPSS (نسخه ۲۰) تحلیل شده‌اند.

یافته‌ها

اطلاعات بخش یافته‌ها در دو بخش عمده ارائه می‌گردد. بخش اول مربوط به پرسش‌های پژوهش و داده‌های آماری توصیفی است، که شامل فراوانی، درصد فراوانی است، بخش دوم نیز مربوط به تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها است که بر اساس پرسش‌های پژوهش می‌باشند:

سوال اصلی پژوهش حاضر با هدف جمع‌آوری اطلاعات توصیفی و ساختاری از مقالات حوزه مدیریت دانش شامل ۷ سوال فرعی می‌باشد. سوالات اول تا سوم به توصیف مقالات مذکور از نقطه نظر روش‌های تحقیق مورد استفاده، روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها و نوع مقالات (مروری، پژوهشی، کیفی و سایر) می‌پردازد. نتایج نشان می‌دهند که بیشترین روش تحقیق مورد استفاده همبستگی و کمترین روش تحقیق مورد استفاده روش ترکیبی (کمی و کیفی) است، همچنین از بین روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها روش توصیفی و تحلیلی بیشترین و سایر روش‌ها کمترین میزان استفاده را شامل می‌شوند. مقالات پژوهشی نیز بیشترین بسامد و سایر مقالات کمترین میزان را به خود اختصاص دادند (جدول ۱).

۷- بین رشته‌نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن یا نبودن رشته‌ها) و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

۸- بین رشته‌نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن و یا نبودن) و روش‌های تجزیه و تحلیل آماری به کار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

۹- بین نوع همکاری نویسندگان (داخل دانشگاهی، بین دانشگاهی، بین‌المللی، انفرادی، داخل و خارج دانشگاهی، نامشخص و خارج دانشگاهی و دانشگاه خارجی) و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

۱۰- بین نوع همکاری نویسندگان (داخل دانشگاهی، بین دانشگاهی، بین‌المللی، انفرادی، داخل و خارج دانشگاهی، نامشخص و خارج دانشگاهی و دانشگاه خارجی) و روش‌های تجزیه و تحلیل بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر نوع روش‌شناسی، توصیفی-تحلیلی است که به روش تحلیل محتوا انجام شده است. پژوهش کاربردی، تلاشی برای پاسخ دادن به یک معضل و مشکل عملی است که در دنیای واقعی وجود دارد (خاکی، ۱۳۸۷). هدف پژوهش کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است به عبارت دیگر این نوع پژوهش به سمت استفاده عملی دانش هدایت می‌شود (پاول، ۱۳۸۵). جامعه آماری مورد بررسی شامل کلیه مقالات ده سال اخیر حوزه مدیریت دانش نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) می‌باشند. برای جستجوی مقالات کلید واژه مدیریت دانش در قسمت جستجوی پیشرفته این پایگاه درج شد و محدوده زمانی ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۷ اعمال گردید. تعداد ۵۷۸ مقاله جستجو شدند که با توجه به اینکه هدف پژوهش حاضر صرفاً بررسی مقالات مدیریت دانش بود از بررسی گزارش‌ها، نقدها، مقالات همایش‌ها و همچنین مقالات نامرتب با مدیریت دانش، جهت یکدستی در داده‌ها صرف‌نظر شد. در نهایت پس از حذف موارد فوق جمعاً

تحلیل ساختاری مقالات مجلات منتشر شده در حوزه مدیریت دانش نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)

جدول شماره ۱: فراوانی و درصد فراوانی روش‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها

انواع روش تحقیق	فراوانی و درصد فراوانی	انواع روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها	فراوانی و درصد فراوانی	نوع مقالات	فراوانی و درصد فراوانی
پیمایشی	۱۴۱(۳۳/۷)	توصیفی	۷۴(۱۷/۷)	مروری	۵۷(۱۳/۶۷)
همبستگی	۲۱۴(۵۱/۱)	استنباطی	۵(۱/۲)	پژوهشی	۳۵۹(۸۵/۲)
تجربی	۱(۰/۲)	توصیفی و استنباطی	۲۷۸(۶۶/۳)	سایر	۳(۰/۷)
مروری	۵۹(۱۴/۱)	مروری	۶۰(۱۴/۳)	جمع کل	۴۱۹
کیفی	۳(۰/۷)	سایر	۲(۰/۵)		
ترکیبی	۱(۰/۲)	جمع کل	۴۱۹		
جمع کل	۴۱۹				

سوال سوم و چهارم تحقیق به بررسی وضعیت مقالات مورد بررسی از لحاظ تعداد نویسندگان، جنسیت، تالیف و یا ترجمه‌ای بودن و رتبه مجلات می‌پردازند. بر اساس جدول شماره دو بیشتر مقالات مورد بررسی با همکاری بیش از دو نفر نوشته شده‌اند،

جدول شماره ۲: فراوانی و درصد فراوانی تعداد، جنسیت نویسندگان و رتبه مجلات

تعداد نویسندگان	فراوانی و درصد فراوانی	جنسیت	فراوانی و درصد فراوانی	تألیف و ترجمه	فراوانی و درصد فراوانی	رتبه بندی مجلات	فراوانی و درصد فراوانی
انفرادی	۴۷(۱۱/۲)	زن	۱۲۱(۲۸/۹)	تألیف	۴۱۷(۹۹/۵)	علمی پژوهشی	۳۵۵(۸۴/۷)
دو نفر	۱۳۷(۳۲/۷)	مرد	۲۹۸(۷۱/۱)	ترجمه	۲(۰/۵)	علمی ترویجی	۳۵(۸/۴)
بیش از دو نفر	۲۳۵(۵۶/۱)	جمع کل	۴۱۹	جمع کل	۴۱۹	سایر	۲۹(۶/۹)
جمع کل	۴۱۹					جمع کل	۴۱۹

سوال پنج تا هفت پژوهش نیز به بررسی انواع ابزارهای پژوهش مورد استفاده در مقالات و نحوی همکاری‌های نویسندگان از لحاظ سازمان و رشته تحصیلی می‌پردازند. بر اساس جدول شماره ۳ بیشترین نوع همکاری مابین نویسندگان دانشگاهی با

جدول شماره ۳: فراوانی و درصد فراوانی انواع همکاری‌های علمی میان نویسندگان مقالات

همکاری علمی دانشگاهی	فراوانی و درصد فراوانی	ابزار اندازه گیری	فراوانی و درصد فراوانی	همکاری علمی بین - رشته ای	فراوانی و درصد فراوانی
انفرادی	۴۷(۱۱/۲)	پرسشنامه	۳۳۲(۷۶/۸)	انفرادی	۴۸(۱۱/۵)
داخل دانشگاهی	۱۷۶(۴۲)	مشاهده	۲(۰/۵)	هم‌رشته	۱۵۰(۳۵/۸)
خارج دانشگاهی(نویسندگان آزاد)	۱۲۹(۳۰/۸)	مصاحبه	۳(۰/۷)	غیر هم‌رشته	۸۸(۲۱)
بین دانشگاهی(داخلی)	۶۴(۱۵/۳)	پرسشنامه و مصاحبه	۲۵(۶)	نامشخص	۱۳۳(۳۱/۷)
بین‌المللی	۲(۰/۵)	کتابخانه ای	۵۶(۱۳/۴)	جمع کل	۴۱۹
بین دانشگاه داخلی و خارجی	۱(۰/۲)	سایر	۱۱(۲/۶)		
جمع کل	۴۱۹	جمع کل	۴۱۹		

فرضیه‌ها
مقطع تحصیلی، جنسیت و... مورد بررسی در پژوهش حاضر مطرح گردید. لازم به ذکر است با توجه به نوع داده‌های آماری برای آزمون فرضیه‌ها از فرمول کای دو استفاده شد.

فرضیه‌ها در این پژوهش با هدف آزمون وجود و یا عدم وجود رابطه معنادار بین متغیرهای(روش‌های تحقیق، نوع مقالات،

۱- با توجه به کوچکتی بودن سطح معناداری ($P < 0/05$)، بین تعداد نویسندگان (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) و انواع تحلیل‌های آماری بکار رفته رابطه معناداری وجود دارد.

۶- بین متغیر شغل نویسندگان (دانشجو، عضو هیئت علمی، پژوهشگر و نامشخص) و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد؟

با توجه به بزرگتر بودن سطح معناداری ($P > 0/05$) بین شغل نویسندگان (دانشجو، هیئت علمی، پژوهشگر و نامشخص) و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود ندارد. در این آزمون روش‌های تحقیق کیفی و تجربی بدلیل ناچیز بودن فراوانی آنها از فرآیند تحلیل حذف گردید و تحلیل بین روش‌های تحقیق پیمایشی، همبستگی و مروری انجام شد.

۷- بین متغیر رشته نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن یا نبودن رشته‌ها) و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد؟

با توجه به کوچکتی بودن سطح معناداری ($P < 0/05$) بین رشته نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن و نبودن رشته‌ها) و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود دارد. در این آزمون روش‌های تحقیق تجربی و کیفی بدلیل ناچیز بودن فراوانی آنها از فرآیند تحلیل حذف گردید و تحلیل بین روش‌های تحقیق پیمایشی، همبستگی و مروری انجام شد.

۸- بین رشته نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن یا نبودن رشته‌ها) و روش‌های تجزیه و تحلیل آماری بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد؟

با توجه به کوچکتی بودن سطح معناداری ($P < 0/05$) بین رشته نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن و نبودن رشته‌ها) و روش‌های تجزیه و تحلیل آماری بکار رفته رابطه معناداری وجود دارد.

۹- بین نوع همکاری نویسندگان (داخل دانشگاهی، بین دانشگاهی، بین‌المللی، انفرادی، داخل و خارج دانشگاهی، نامشخص و بین دانشگاه داخلی و خارجی) و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد؟

با توجه به کوچکتی بودن سطح معناداری ($P < 0/05$)، بین نوع همکاری نویسندگان (داخل دانشگاهی، بین دانشگاهی، بین‌المللی، انفرادی، داخل و خارج دانشگاهی، نامشخص و بین دانشگاه داخلی و خارجی) و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود دارد. در این آزمون نیز روش‌های تحقیق تجربی

۱- بین متغیر جنسیت نویسندگان و روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به بزرگتر بودن سطح معناداری ($P > 0/05$)، بین جنسیت و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود نداشت. در این آزمون روش‌های تحقیق کیفی و تجربی بدلیل ناچیز بودن فراوانی آنها از فرآیند تحلیل حذف شدند و تحلیل بین روش‌های تحقیق پیمایشی، همبستگی و مروری انجام شد.

۲- بین متغیر مقطع تحصیلی نویسندگان و انتخاب روش‌های تحقیق بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد؟

با توجه به بزرگتر بودن سطح معناداری ($P > 0/05$)، بین مقطع تحصیلی و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود نداشت. در این آزمون نیز روش‌های تحقیق کیفی و تجربی بدلیل ناچیز بودن فراوانی آنها از فرآیند تحلیل حذف شدند و تحلیل بین روش‌های تحقیق پیمایشی، همبستگی و مروری انجام شد.

۳- بین انواع مقالات حوزه مدیریت دانش از لحاظ تعداد نویسندگان (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود دارد؟

با توجه به کوچکتی بودن سطح معناداری ($P < 0/05$) بین تعداد نویسندگان (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) و روش‌های تحقیق بکار رفته رابطه معناداری وجود دارد. در این آزمون نیز روش‌های تحقیق کیفی و تجربی بدلیل ناچیز بودن فراوانی آنها از فرآیند تحلیل حذف گردید و تحلیل بین روش‌های تحقیق پیمایشی، همبستگی و مروری انجام شد.

۴- آیا بین انواع تحلیل‌های آماری بکار رفته (توصیفی، استنباطی، توصیفی-استنباطی، مروری و سایر) در مقالات حوزه مدیریت دانش و متغیر جنسیت تفاوت معناداری وجود دارد؟

بر اساس نتایج جدول ۴ و با توجه به بزرگتر بودن سطح معناداری ($P > 0/05$) بین جنسیت و انواع تحلیل‌های آماری رابطه معناداری وجود داشت.

۵- بین انواع تحلیل‌های آماری بکار رفته (توصیفی، استنباطی، توصیفی-استنباطی، مروری و سایر) و متغیر تعداد نویسندگان مقالات (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) رابطه معناداری وجود دارد؟

و کیفی بدلیل ناچیز بودن فراوانی آنها از فرآیند تحلیل حذف گردید و تحلیل بین روش‌های تحقیق پیمایشی، همبستگی و مروری انجام شد.

تجزیه و تحلیل بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد؟

با توجه به کوچکتر بودن سطح معناداری ($P < 0.05$)، بین نوع همکاری نویسندگان و روش‌های تجزیه و تحلیل‌های آماری بکار رفته رابطه معناداری وجود دارد. جدول ۴ وضعیت تأیید و یا رد فرضیه‌های پژوهش را نشان می‌دهد.

۱۰- آیا بین نوع همکاری نویسندگان (داخل دانشگاهی، بین دانشگاهی، بین‌المللی، انفرادی، داخل و خارج دانشگاهی، نامشخص و بین دانشگاه داخلی و خارجی) و روش‌های

جدول ۴: وضعیت تأیید و یا رد فرضیه‌های پژوهش

ردیف	سوال	تأیید یا رد
۱	بین متغیر جنسیت نویسندگان و روش‌های تحقیق به کار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.	رد
۲	بین متغیر مقطع تحصیلی نویسندگان و انتخاب روش‌های تحقیق به کار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.	رد
۳	بین انواع مقالات حوزه مدیریت دانش از لحاظ تعداد نویسندگان (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) و روش‌های تحقیق به کار رفته، رابطه معناداری وجود دارد.	تأیید
۴	بین انواع تحلیل‌های آماری به کار رفته (توصیفی، استنباطی، توصیفی-استنباطی و مروری) در مقالات حوزه مدیریت دانش و متغیر جنسیت تفاوت معناداری وجود دارد.	رد
۵	بین انواع تحلیل‌های آماری به کار رفته (توصیفی، استنباطی، توصیفی-استنباطی و مروری) در مقالات حوزه مدیریت دانش و متغیر تعداد نویسندگان (انفرادی، دو نفر و بیش از دو نفر) رابطه معناداری وجود دارد.	تأیید
۶	بین شغل نویسندگان (دانشجو، هیئت علمی، پژوهشگر و سایر) و روش‌های تحقیق به کار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.	رد
۷	بین رشته نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن یا نبودن رشته‌ها) و روش‌های تحقیق به کار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.	تأیید
۸	بین رشته نویسندگان (از لحاظ یکسان بودن و یا نبودن) و روش‌های تجزیه و تحلیل آماری بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.	تأیید
۹	بین نوع همکاری نویسندگان و روش‌های تحقیق به کار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.	تأیید
۱۰	بین نوع همکاری نویسندگان و روش‌های تجزیه و تحلیل بکار رفته در مقالات حوزه مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد.	تأیید

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی محتوایی و ساختاری مقالات مدیریت دانش در این پژوهش در قالب سوال‌ها و فرضیه‌ها مورد بررسی قرار گرفت. سوالات پژوهش به بررسی توصیفی مقالات پرداختند و فرضیه‌ها روابط بین متغیرها را مورد آزمون قرار دادند. از نتایج سوال‌ها چنین برمی‌آید: روش پژوهش همبستگی روش غالب در حوزه مدیریت دانش است. به نظر می‌رسد با توجه به وجود مدل‌های استاندارد در پیاده‌سازی الگوهای مدیریت دانش روابط همبستگی بیشترین سازگاری را در تجزیه و تحلیل مقالات باشند. نتایج این بخش با نتایج مه‌رام و تولنایی شاه‌رودی (۱۳۸۸) مطابقت دارد و با نتایج ریاحی‌نیا و نوابی نژاد (۱۳۹۰) و آذرانفر (۱۳۸۵) مغایر است. شاید ماهیت رشته‌های مورد بررسی در این پژوهش‌ها (مطالعات زنان و علم اطلاعات و دانش‌شناسی) بر روی روش‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها تأثیرگذار بوده است.

در خصوص تعداد نویسندگان و تالیف و ترجمه بودن مقالات، نتایج نشان می‌دهند که اکثر مقالات پژوهشی هستند و نرخ مقالات مروری و سایر موارد بسیار کم است. شاید عدم پذیرش مقالات غیر پژوهشی از سوی مجلات برای چاپ علت اصلی این امر باشد. همچنین قریب به اتفاق بیش از یک نویسنده دارند، این امر می‌تواند به علت میان رشته‌ای بودن حوزه مدیریت دانش و لزوم همکاری چند نویسنده با تخصص‌های مختلف باشد. نتایج تحقیق حسینی‌نسب و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد که اکثر مقالات حوزه علوم قرآنی دارای یک نویسنده است در حالی که قاضی میر سعید و همکاران (۱۳۹۴) نشان دادند در حوزه مدیریت و علوم پزشکی نرخ همکاری نویسندگان به مراتب بیشتر است. همچنین اکثر مقالات بصورت تالیفی هستند و به ندرت مقاله ترجمه شده در بین حوزه مدیریت دانش رصد می‌گردد. این نتایج همسو با نتایج تارم و همکاران (۱۳۹۴) است. شاید خطمشی مجلات در عدم پذیرش مقالات ترجمه‌ای برای چاپ دلیل قابل ذکر به شمار آید. از نظر جنسیت

پژوهشگران یک حوزه باعث شناخته شدن آن روش به عنوان یک روش بی دردسر می‌گردد که شانس پذیرش در مجلات را نیز در پی خواهد داشت. در خصوص تعداد نویسندگان نیز نتایج نشان دادند اختلاف معناداری بین روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها و تعداد نویسندگان وجود دارد چراکه مقالات با بیش از یک نویسنده اغلب تجزیه و تحلیل داده‌های توصیفی و استنباطی را توامان داشتند در حالی که مقالات انفرادی اغلب مروری بودند. طبیعی است این امر بر روی روش‌های تحقیق نیز بر خلاف مورد فوق تاثیر گذار بوده است. شایان ذکر است تعداد چنین مقالاتی در مقایسه با سایر مقالات بسیار کم بود.

می‌توان از نتایج و بحث‌های انجام شده نکاتی را به عنوان سرخط مهمترین نتایج برشمرد: اول اینکه اکثر پدیدآورندگان مقالات مردان هستند گرچه توضیح علت و یا علل این امر فراتر از نتایج این پژوهش است، ولی پرداختن به آن لازم و ضروری به نظر می‌رسد. همچنین قریب به اتفاق مقالات پژوهشی این حوزه از نوع همبستگی هستند در این خصوص می‌توان گفت گرچه وجود الگوها و مدل‌های استاندارد باعث یکدستی در پیکره و ایجاد قوام در پیکره پژوهش‌های این حوزه شده است ولی باعث تولید مقالات بعضاً شبیه به هم شده است. نکته دوم اینکه همکاری‌های بین‌المللی بسیار ناچیز گزارش شده است به نظر می‌رسد نبود نبود سیاست‌های همکاری‌های بین‌المللی از سوی وزارت علوم تحقیقات و فناوری و به طریق اولی در دانشگاه‌های کشور باعث بروز چنین مشکلاتی شده است در حالی که تاثیر افزایش همکاری‌های بین‌المللی در افزایش رتبه دانشگاه‌ها ثابت شده است. بنابراین با توجه به سطور فوق می‌توان بیان داشت گرچه تعداد و نوع پژوهش‌های صورت گرفته در حوزه مدیریت دانش در کشور از کیفیت قابل قبولی برخوردار است و پژوهش‌های در خوری در این بخش رصد می‌شوند، ولی برای افزایش کیفیت و به عبارتی پوست‌اندازی این پژوهش‌ها از نظر نگارندگان، افزایش همکاری‌های بین‌المللی، افزایش مشارکت زنان در مدیریت سازمان‌ها و بررسی موضوعات این حوزه از زوایای دیگر (روش تحقیق، روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها و...) لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

به عنوان نتیجه‌گیری کلی می‌توان بیان داشت در این پژوهش به بررسی تولیدات علمی حوزه مدیریت دانش در پایگاه استنادی جهان اسلام پرداخته شد. بررسی مقالات بر اساس متغیرهایی مانند روش‌های تحقیق بکار رفته، روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها همکاری‌های ملی و بین‌المللی، جنسیت نویسندگان، ابزارهای اندازه‌گیری بکار رفته، رتبه‌بندی مجلات، مقاطع تحصیلی

نویسندگان قریب به اتفاق مقالات توسط مردان نوشته شده‌اند. نتایج همه پژوهش‌های انجام شده در داخل و خارج از کشور که در پیشینه‌های پژوهش نیز آمده است حضور کم رنگ نویسندگان زن را در تدوین مقالات در تمامی حوزه‌ها را تایید می‌کند. بسختی بتوان تحلیل قطعی برای این امر متصور شد شاید بسامد پایین پژوهشگران (نه تحصیل کرده‌های) زن می‌تواند دلیلی برای این مدعا باشد. همچنین نرخ پایین همکاری زنان در تولید مقالات مشترک نیز وجود دارد که به نظر می‌رسد به پژوهشی جداگانه جهت بررسی چرایی موضوع نیاز باشد. از نظر رتبه بندی مجلات با توجه به اینکه اکثر مقالات پژوهشی هستند در مجلاتی با همین درجه نیز پذیرش چاپ می‌گیرند. به این علت بایستی عامل امتیاز علمی پژوهشی برای نویسندگان را نیز اضافه کرد که اقبال نویسندگان را نیز به این مجلات افزایش می‌دهد.

از نظر ابزار اندازه‌گیری نیز پرسشنامه بیشترین بسامد استفاده را دارا بود. این نتایج همسو با نتایج قاضی میرسعید و همکاران (۱۳۹۴) است. همانطور که در ابتدای بخش بحث و نتیجه‌گیری آمد، وجود الگوها و مدل‌های استاندارد در حوزه مدیریت دانش و به طبعه آن طراحی پرسشنامه‌های استاندارد علت اصلی این امر است. از سوی دیگر وجود مزیت‌های ابزار پرسشنامه مانند سهولت استفاده، سرعت توزیع و جمع‌آوری آن، هزینه کم و صرفه جویی در زمان گرایش به استفاده از آن را بین پژوهشگران رواج داده است (قهنویه و همکاران، ۱۳۸۹). از نظر همکاری داخلی، بین دانشگاهی و بین‌المللی نیز نتایج نشان داد که همکاری‌های بین‌المللی در صد بسیار ناچیزی را به خود اختصاص داده است. نتایج پژوهش‌های دولانی و همکاران (۱۳۸۸) و تارم و همکاران (۱۳۹۴) نیز همسو با نتایج این پژوهش می‌باشد. شاید نبود سیاست‌های مدون همکاری‌های بین‌المللی در سطوح دانشگاهی در کشور و در نتیجه عدم شناخت نویسندگان داخلی و خارجی از یکدیگر باعث چنین نتایجی شده است.

در خصوص فرضیه‌های پژوهش و وجود روابط معنادار بین روش‌های تحقیق و سایر متغیرها، نتایج نشان دادند متغیر جنسیت، مقطع تحصیلی و شغل نویسندگان هیچ رابطه معناداری وجود ندارد. به نظر می‌رسد همان دلایل استاندارد بودن و وجود مدل‌های از پیش تعیین شده و به طبعه آن ابزارهای اندازه‌گیری استاندارد در حوزه مدیریت دانش باعث شده که متغیرهای فوق نتوانند بر انتخاب روش‌های تحقیق تاثیرگذار باشند. این نتایج همسو با نتایج دولانی و همکاران (۱۳۸۸) است. همچنین به نظر می‌رسد رواج یک روش تحقیق خاص در بین نویسندگان و

توصیفی و استنباطی یکسانی دارند و تنها با تغییر در جوامع آماری مورد بررسی به تولید مقاله جدید منجر شده‌اند. همچنین مقالات مروری که به نوعی راهگشا و تولید کننده نظریه‌ها و رویکردهای جدید در حوزه‌های مختلف هستند، تنها ۱۳ درصد را در ۱۰ سال مورد بررسی تشکیل داده‌اند. بنابراین بررسی داده‌ها و نتایج از این دست می‌تواند برای صاحب‌نظران این حوزه به عنوان داده‌های اولیه در جهت ایجاد تغییر و تحول و رویکردهای جدید به کار گرفته شود.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله از کلیه افرادی که در انجام پژوهش حاضر همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

نویسندگان، اعلام می‌دارند در رابطه با انتشار مقاله ارائه‌شده، هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منبع حمایت‌کننده

پژوهش حاضر، پژوهشی مستقل و بدون دریافت هرگونه حمایتی انجام شده است.

نویسندگان و... صورت پذیرفت. نوع نگاه به هر موضوع علمی (در اینجا مدیریت دانش) به نوعی نتایج آن را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد. از عوامل بسیار مهم و تاثیرگذار در تحلیل داده‌ها و نتایج در مقالات و پژوهش‌های علمی، روش تحقیق به کار رفته در آنها می‌باشد چراکه نوع روش تحقیق (برای مثال کمی، کیفی و...) می‌تواند تحلیل‌های انتهایی آن را نیز پیش بینی کند. یا برای مثال ابزار اندازه‌گیری بر روی آمارهای به کار رفته و معاقبا باز بر روی تحلیل‌ها و نتیجه‌گیری‌های انتهایی تاثیر ۱۰۰ درصدی دارد. از نظر نگارندگان بررسی دوره‌های موضوعات و حوزه‌های علمی و حتی تکرار آنها در فواصل زمانی متناوب بنابه دلایل فوق لازم و ضروری است این امر سبب خواهد شد که پژوهشها از یکدستی و مشابهت رها شوند و نویسندگان و محققین رویکردهای جدیدتری را در پیش بگیرند و از تکرار آمارها و تحلیل‌ها کلیشه‌ای رها شوند. برای مثال در حوزه مدیریت دانش مشخص شد تنها در ۳ مقاله از روش کیفی استفاده شده است و همچنین تنها در یک مقاله روش ترکیبی (کمی و کیفی) و در یک مقاله از روش تجربی استفاده شده است. بنابراین طبق داده‌های جمع‌آوری شده قریب به ۸۴ درصد از مقالات پیمایشی هستند و آمارهای

References

- Asareh, F., Farajpahlou, A., & Siyamaki, S. (2014). Knowledge and Information Science Researchs in Iran: Content Analysis. *Kaspien Scientometric Journal*, 2(1), 7-13. (In Persian)
- Azaranfar, J. (2006). Content analysis of librarianship and information dissertations in the years 1994 to 2003, available in the Research Institute of Information and Scientific Documents. *Iranian Journal Of Information Processing & Managemen*, 4(21), 19-39. (In Persian)
- Doulani, A., Hosseini, N. S., & Niknafs, B. (2010). Status of research methods used in the dissertations of graduates from Tabriz University of Medical Sciences (Assistantship, MD, Board and MSc) for the years 1996-2006. *Iranian Journal Of Information Processing & Management*, 25(2), 169-178. (In Persian)
- Ebrami, H. (1999). *Cognition of Knowledge: Libray and Information Science*. Tehran, Ketabdar. (In Persian)
- Ghahnooye, H., Movahedi, F., Yarmohammadiyan, M., & Ajami, S. (2011). Content and citation analysis of articles published in the scientific research journal "Health Information Management". *Health Information Management*, 1(8), 82-92. (In Persian)
- Ghazi Mirsaeed, S., Kolbadinejad, K., Momtazan, M., & Mohammadi, M. (2015). Content and citation analysis of Payavard Salamat quarterly. *Journal of Modern Medical Information*, 2(1), 32-42. (In Persian)
- Haghani, N. & Nejadmasoum, M. (2007). Linguistic and Thematic Analysis Journal of the Growth of Language Education from the Beginning to the Present. *Journal of Language Learning Development*, 84(3), 6-9. (In Persian)
- Hossaini Nasab, A., Mohammadi, M., & Talei, A. (2016). Thematic analysis of scientific research articles in the field of Quranic sciences; Published between 2007 and 2011. *Two Quarterly of Ketab Ghim*. 15(6), 143, 167. (In Persian)
- Khaki, Gh. (2009). *research method in management*. Tehran: Baztab.
- Kharghani, F. (2016). The effects of applying knowledge management in increasing the efficiency of Alborz Electricity Distribution Company. Master Thesis in Industrial Management, Islamic Azad University, Safadasht Branch. (In Persian)
- Koufogiannakis, D., Slater, L., & Crumley, E. (2004). A content analysis of librarianship research. *Journal of information science*, 30(3), 227-239.
- Lee, T. H. (2017). The status of corporate social responsibility research in public relations: A content analysis of published articles in eleven scholarly journals from 1980 to 2015. *Public Relations Review*, 43(1), 211-218.
- Mahram, B. & Tavaniei-Shahroudi, E. (2010). Content Analysis of Iranian Psychological Scientific-

- Research Journals: Subject and Research Methods. *Journal of Transformational Psychology*, 22(6), 109-118. (In Persian)
- Mohammadi Ostani, M., Shabani, A., & Rajaeipour, S. (2012). Status of knowledge management among librarians of Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*, 12(3)/ 167-175. (In Persian)
- Pavel, R.A. (2006). Basic research methods for librarians. Translated by Nadjla Hariri. Tehran: Scientific Publishing Center of Islamic Azad University.
- Poursani, M. & Aminpour, A. (2004). Content analysis of master's theses in the field of nutrition and health sciences in nutrition in Shahid Beheshti and Tehran universities of medical sciences and their comparison in terms of addressing research priorities in the field of nutrition. 7th Nutrition Congress. Rasht: Guilan University of Medical Sciences and Health Services. (In Persian)
- Riyahinia, N., & Navabinejad, Sh. (2011). Content and citation analysis of Women's Research Quarterly. *Journal of Women's Research*, 1(5), 99-111. (In Persian)
- Sedighsarvestani, R. (1996). Application of content analysis in social sciences. *Journal of Social Sciences*, University of Tehran, 8(4), 91-113. (In Persian)
- Shekofte, M. & Akbari, F. (2009). Content analysis of theses of medicinal plants of the faculties of pharmacy in the years 1998 - 2006 and determining the conversion of theses into articles. *Journal of Medicinal Plants*, 29(1), 140-146. (In Persian)
- Taram, K., Jebrayeeli Mazrae Shadi, M., & Doulani, A. (2016). Structural Monitoring of Knowledge and Information Science Articles. *Journal of Payavard Salamat*, 10(2), 167-180. (In Persian)
- Zaki, M.A. (2008). Review and content of tourism dissertations in Iran. *Iranian Journal of Information Processing and Management*. 1(24), 51-78. (In Persian)
- Zayghami, R., Bagherinesami, M., Haghdoostookouei, S., & Yadavarnikravesh, M. (2008). Content Analysis. *Iranian Nursing Quarterly*, 53(21), 41-52. (In Persian)

